

ZPRAVODAJ MATICE ČESKÉ

sekce Společnosti Národního muzea

Číslo 5

Praha, září 2003

DVĚ LETOŠNÍ VÝROČÍ – JOSEF DOBROVSKÝ A JOSEF JUNGMANN

Josefa Dobrovského dělí od Josefa Jungmanna dvacet let, a proto jsou v letech svých výročí nerozlučnou, téměř symbolickou dvojicí. Ztělesňují dvě období a dvě generace našeho národního obrození – Dobrovský je představitelem starší fáze osvícenské, kladoucí důraz na vědecké poznání, Jungmann zastupuje mladší romantické období s jeho jazykovými a národními snahami.

Matice česká má řadu důvodů, proč si obě letošní výročí připomínat. Josef Dobrovský se zasloužil o založení Národního muzea a Josef Jungmann byl jedním ze zakladatelů Matice české. Letošní rok probíhá zejména ve znamení 250. výročí narození Josefa Dobrovského, které bylo zařazeno mezi výročí UNESCO. Dobrovský byl spolu s přírodovědcem Kašparem Šternberkem druhou vůdčí osobností muzea, v němž reprezentoval společenskou vědu. Účastnil se všech přípravných a koncepčních prací a po založení Vlastenského (později Národního) muzea v roce 1818 se stal členem prozatímního výboru Společnosti Vlastenského muzea v Čechách. Z muzejních sbírek byla Dobrovskému nejbližší knihovna, které věnoval největší pozornost. V roce 1823 pro ni vypracoval bohemikální program, který koncipoval tak velkoryse, že jeho zásady platí v podstatě dodnes.

Svůj vztah k muzeu osvědčil Dobrovský též vlastními knižními dary. Vyzýval i své přátele a žáky, aby věnovali muzeu knihy, a zprostředkoval dary z ciziny, zejména z oboru slavistiky. Po smrti Dobrovského zakoupila Společnost Vlastenského muzea roku 1830 jeho knihovnu, která se stala jedním ze základů slovanských fondů muzejní knihovny. Ve své poslední vůli pamatoval Dobrovský na muzeum odkazem části svých rukopisů.

Se životem a vědeckým dílem J. Dobrovského je těsně spjata Nostická knihovna v paláci na Malé Straně, kde Dobrovský v letech 1776–1787 působil jako domácí učitel synů nejvyššího purkrabího Františka Antonína Nostice. Tato knihovna, založená v polovině

17. století, měla v té době přes 8500 svazků převážně odborné literatury, řadu rukopisů a starých tisků, v nichž Dobrovský načerpal bohatý materiál pro svou vědeckou práci. V roce 1954 byla Nostická knihovna předána do Národního muzea. Její odbornou správou byla pověřena Knihovna Národního muzea, která ji uchovává v původních, nyní nově rekonstruovaných interiérech Nostického paláce.

Dobrovský přivedl do muzea též dva své žáky – Václava Hanku, který se stal roku 1822 prvním knihovníkem Vlastenského muzea, a Františka Palackého, jenž se zasloužil zejména o vydávání muzejních časopisů.

Knihovna Národního muzea uspořádala k výročí J. Dobrovského výstavu ve svém Kabinetu knižní kultury v hlavní budově Národního muzea s názvem *Josef Dobrovský a Knihovna Národního muzea*. Výstava bude otevřena do 21. září t. r.

Velké výročí J. Dobrovského poněkud zastínilo 230. výročí narození Josefa Jungmanna. Jungmann stál též u zrodu Národního muzea, pro které vypracoval návrh na jeho funkci a program jako národní instituce. Tento návrh však předběhl svou dobu a jeho uskutečnění bylo možné až v pozdějších letech. Spolu s Františkem Palackým založil při muzeu roku 1831 Matici českou a stal se jejím prvním jednatelem. Maticе česká se také podílela na vydání jeho monumentálního díla – pětidílného Slovníku česko-německého v letech 1834–1839.

Jungmannova výročí vzpomněla jeho rodná obec Hudlice, která 12. července uspořádala oslavu s bohatým kulturním programem. Za Matici českou se jí zúčastnila skupina jejích členů a předsedkyně dr. E. Ryšavá přednesla pozdravný projev.

Maticе česká věnuje oběma výročím několik akcí, které přiblíží účastníkům velké osobnosti našich kulturních dějin, jež zanechaly i v našich institucích nesmazatelnou stopu.

Výstava s maticí tematikou

Maticе česká v severních Čechách. Autor výstavy: PhDr. Tomáš Edel, ředitel Podještědského muzea Karolíny Světlé v Českém Dubu a člen Maticе české.

Vernisáž výstavy: **1. října 2003 v 15 hod. v přednáškovém sále hlavní budovy Národního muzea.** Všichni členové Maticе české jsou srdečně zváni.

Výstava bude umístěna v Kabinetu knižní kultury Knihovny Národního muzea (v předsálí studovny Knihovny Národního muzea).

Pro veřejnost bude přístupná od 2. října 2003 do 18. ledna 2004 každý den od 9 do 17 hod. (zpravidla mimo první úterý v měsíci).

Účelem výstavy je připomenutí historického významu Matice české a především seznámení s archivními dokumenty, které odhalují neznámé skutečnosti z dějin Matice české v severních Čechách a z českých národních dějin.

Podzimní cyklus přednášek Matice české

Pohled do tvůrčí dílny osobností současné kultury

Přednášky se konají ve čtvrtek od 17 hodin v zasedací síni Nár. muzea.

6. listopadu 2003

PhDr. Zdeněk Šesták, hudební skladatel

(spojeno s hudebními ukázkami)

13. listopadu 2003

Doc. Jaroslav Kříž, akademický malíř

(spojeno s ukázkami malířského díla)

20. listopadu 2003

PhDr. Karel Sklenář, DrSc., archeolog a autor literatury faktu

(spojeno s výstavkou literárních prací)

Přednáška ve spolupráci s Klubem přátel Rakouska

pondělí 24. listopadu 2003

Mgr. Martin Sekera, Ph. D.: Češi ve Vídni. K sociální, kulturní a politické orientaci národnostní menšiny v minulosti.

Přednáškový sál Národního muzea od 17 hod.

K 250. výročí narození Josefa Dobrovského

středa 10. září 2003

Prohlídka výstavy **Josef Dobrovský a Knihovna Národního muzea** s výkladem autorky výstavy **PhDr. Evy Ryšavé**

Sraz zájemců v 16.30 hod. ve vestibulu hlavní budovy Nár. muzea.

středa 22. října 2003

Známa i neznáma tvář Josefa Dobrovského (zakladatel slavistiky na dobových portrétech) – přednáška PhDr. Lubomíra Sršně s obrazovým doprovodem.

Přednáškový sál Národního muzea od 17 hod.

Předvánoční setkání

úterý 2. prosince 2003: Prezentace nového souborného vydání korespondence Boženy Němcové, 1. díl (ve spolupráci s Nakladatelstvím Lidové noviny – při prezentaci bude možno zakoupit publikaci za zvýhodněnou cenu).

Přednáškový sál Národního muzea od 17 hod.

Pražské vycházky

Palácové knihovny

Z důvodu omezeného vstupu do běžně nepřístupných prostor je účast nutno nahlásit nejpozději do 30. září na tel. 224 497 346.

pondělí 6. října 2003: Nostická knihovna (k 250. výročí narození Josefa Dobrovského)

Sraz zájemců bude v 16 hod. před vstupem do Nostického paláce na Maltézském nám. 1 na Malé Straně (Ministerstvo kultury ČR).

Provádí: Mgr. Richard Šípek

pondělí 13. října 2003: Knihovna Kinských

Sraz zájemců bude v 16 hod. před vstupem do paláce Kinských na Staroměstském náměstí (expoze Národní galerie).

Provádí: Mgr. Richard Šípek

Hroby významných osobností na pražských hřbitovech

sobota 25. října 2003: Vyšehradský Slavín

(pořádáno ve spolupráci se spolkem Svatobor).

Sraz zájemců bude v 10 hod. před kostelem sv. Petra a Pavla na Vyšehradě.

Provádí: Mgr. Václav Potoček

Expozice Národního muzea

pondělí 10. listopadu 2003: Savci známí a neznámí. Prohlídka zoologické expozice Národního muzea (III.)

Sraz zájemců bude v 16 hod. ve vestibulu hlavní budovy Národního muzea.

Provádí: Mgr. Lenka Edrová

Mimopražské vycházky

sobota 13. září 2003:

Putování za Josefem Jungmannem (k 230. výročí narození)

Vede: Mgr. Olga Rohelová

Sraz: 8.50 hod. na konečné stanice trasy metra B – Zličín

Příjezd do Prahy okolo 18. hodiny.

Program: Hudlice – prohlídka rodného domku Josefa Jungmanna s výkladem, pomník Josefa Jungmanna, exteriér kostela sv. Tomáše. Hudlická skála – bulžníkový suk nad obcí. Oběd. Pěší procházka (cca 8 km) lesem po červené značce přes rozhlednu na vrchu Děd (492 m n. m.) a poutní studánku do Berouna (bude také možnost autobusové přepravy do Berouna).

sobota 4. října 2003:

Na Strž za Karlem Čapkem, Ferdinandem Peroutkou a Olgou Scheinpflugovou

Vede: Mgr. Olga Rohelová

Sraz: 10 hod. u pokladny č. 1 na Hlavním nádraží v Praze (možno také přistoupit ve stanicích Vršovice (10.25), Krč (10.31), Braník (10.36), Modřany (10.40). Vystoupit na zastávce Stará Huť (příjezd 11.56 hod.).

Návrat do Prahy okolo 17. hodiny.

Program: Stará Huť – procházka k Památníku Karla Čapka na Strži, prohlídka s výkladem průvodce. Možnost občerstvení. Odpoledne odjezd z vlakové zastávky Stará Huť do Prahy. Pěšky cca 5 km.

SEZNAM ČLENSKÝCH VÝHOD

- Členové Matice české vedle volného vstupu do všech expozic Národního muzea v České republice mají nárok i na slevy v některých pražských nakladatelstvích a knihkupectvích, a to vždy po předložení legitimace Společnosti Národního muzea (popř. i dokladu o zaplacení členského příspěvku). Seznam nakladatelství a knihkupectví naleznete také na webových stránkách Matice české.
- Členové Společnosti Národního muzea jsou osvobozeni od registračního poplatku ve studovně KNM, jestliže se prokáží legitimací SNM a dokladem o zaplacení členského příspěvku.
- Knižní produkci českých nakladatelství s 20% slevou je možno získat i prostřednictvím Lukáše Smoly, distributora Matice české. Objednávky přijímá přes e-mail: knihysmola@centrum.cz nebo telefonicky na číslech 737 575 408, 776 271 599.

Nakladatelství Paseka

poskytuje slevu 20 %.
Ibsenova 3, Praha 2, tel. 222 518 176
Prodejní doba: po–pá 9.30–19 hod.

Nakladatelství Brána

poskytuje slevu 20 %.
Hradešinská 30, Praha 2, tel. 271 740 586

Nakladatelství ARSCI

poskytuje slevu 20 % v sídle nakladatelství
v Hellichově 7, Praha 1 – Malá Strana.
Prodejní doba: po–pá 10–12, 13–17 hod.,
tel./fax: 251 510 840-3, aktuální přehled na
www.arsci.cz, e-mail: arsci@arsci.cz

Nakladatelství Lidové noviny

poskytuje slevu 10 %. ul. Jana Masaryka 58,
Praha 2 – Vinohrady, tel. 224 250 365
Prodejní doba: po–pá 8.30–18 hod.

Knihkupectví U svatého Jindřicha

Karmelitánské nakladatelství poskytuje
slevu 10 %. Jindřišská 23, Praha 1 – Nové
Město, tel. 224 212 376. Prodejní doba:
po–pá 9–19 hod., so 9–13 hod.

Nakladatelství Granit

poskytuje slevu 20 % v sídle nakladatelství
v Drtinově 8, Praha 5 – Smíchov (4. patro)
v době od 9 do 15 hod., tel. 257 018 358

Nakladatelství Libri

poskytuje slevu 15–25 % v sídle nakladatel-
ství Na Hutmance 7, Praha 5 – Jinonice
tel. 251 613 113

Prodejní doba: po–pá 9–16 hod.

Nakladatelství Kalich

poskytuje slevu 20 %.
Jungmannova 9, Praha 1; tel. 224 947 505
Prodejní doba: po–pá 9–18 hod., so 10–14 h

Nakladatelství Janua

poskytuje slevu 20 %; tel. 222 729 196,
Vozová 8, Praha 2 – Vinohrady

Národní muzeum

poskytuje slevu 10 % na své knihy ve své
prodejně v hlavní budově Národního muzea.

Nakladatelství Portál

poskytuje slevu 10 %.
<http://www.portal.cz>
Jindřišská 30, Praha 1, tel. 224 213 415)

Prodejní doba: po–pá 9–18 hod.
Klapkova 2, Kobylisy, tel. 283 028 203

Prodejní doba: po–pá 9–17 hod.

Nakladatelství Karolinum

poskytuje slevu 10 %.
Celetná 18, Praha 1, tel. 224 491 448
Prodejní doba: po–pá 9–19 h, so–ne 11–17 h

**Malíř slavného
portrétu**

JOSEF V. HELLICH

Helena Sobková

ARSCI

Tip od nakladatelství ARSCI**DR. HELENA SOBKOVÁ****MALÍŘ SLAVNÉHO PORTRÉTU JOSEF V. HELLICH**

Významný český malíř 19. st. Jeho popularita,
které se těšil mezi staršími českými malíři, ne-
vznikla jen četnými obrazy, jimiž vyzdobil mno-
ho českých kostelů a kaplí, ale i jeho výtvarnými
projevy lásky k české minulosti. Velké litografie
jeho historických kompozic, jako je volba české-
ho krále Jiřího z Poděbrad, skupina českých pa-
novníků, čeští kronikáři nebo Slovanský sjezd
v Praze, portrét Františka Palackého či obraz

Boženy Němcové, povznášely vlastenecké povědomí našeho národa.
O životě a díle malíře Helliche nebyla dosud vydána žádná kniha.

224 s., 36 obr., cena pro členy Matice české 174 Kč (po slevě z 218 Kč)

ÚŘEDNÍ HODINY MATICE ČESKÉ

POZOR ZMĚNA! Placení členských příspěvků, přijímání nových členských přihlášek každou první středu v měsíci od 14 do 16.30 hod. v zasedací síni hlavní budovy Národního muzea. Prosíme o dodržování úředních hodin! Obracujte se zde na paní Milenu Brusovou, pokladní Matice české (tel. 723 731 429). Členské příspěvky a přihlášky se také přijímají v době konání jednotlivých akcí Matice české. Nové legitimace (příp. duplikáty) se vystavují až po schválení výborem Společnosti Národního muzea.

Upozornění: Ten, kdo dva roky nezaplatil členský příspěvek Společnosti Národního muzea, přestává být jejím členem.

Valné shromáždění Společnosti Národního muzea dne 17. června 2003 odsouhlasilo zvýšení členského příspěvku SNM od roku 2004 na 150 Kč pro pracující, 80 Kč pro důchodce a studenty. Postavení Matice české ve Společnosti Národního muzea bylo výrazně přijetím dvou nových matičních zástupců do výboru Společnosti Národního muzea (PhDr. Helga Turková, JUDr. Miloš Vošta). Sekce Matice česká se stala druhou nejsilnější sekci SNM (za tři roky došlo k 250% zvýšení členské základny). Na valném shromáždění SNM byla také odsouhlasena nová podoba Stanov a jednacího řádu Společnosti Národního muzea (kopii můžete získat v úředních hodinách Matice české nebo e-mailem na požádání). Výbor Matice české zůstává ve starém složení, pouze se rozšiřuje o nového člena (PhDr. Lenka Kusáková, odborná pracovnice Ústavu pro českou literaturu AV ČR). V současnosti si vzal výbor Matice české jako svůj další úkol obnovení vydavatelské činnosti Matice české. Do konce roku 2003 také dojde k volbě nového místopředsedy Matice české a proběhne zásadní přeměna webových stránek Matice české. O dalších aktivitách Vás budeme informovat v prosincových Zprávách Společnosti Národního muzea.

Své dotazy, připomínky a návrhy zasílejte na adresu:

Matice česká, sekce Společnosti Národního muzea, Václavské náměstí 68, 115 79 Praha 1, nebo e-mail: matice.ceska@nm.cz.

Prosíme všechny členy, kteří mají nově zřízenou e-mailovou adresu, aby ji sdělili co nejdříve prostřednictvím e-mailové adresy Matice české (tato forma umožňuje rychlejší informování členů nejen o činnosti Matice české).

Informace o činnosti Matice české a Společnosti Národního muzea získáte také na webových stránkách Národního muzea: www.nm.cz (Společnost Národního muzea – Matice česká).

Matice česká ráda přijme nové členy, kteří mají zájem o její činnost.

KNIHOVNA NÁRODNÍHO MUZEA**KNM tradičně poskytuje záštitu Matici české.**

Od doby svého vzniku se řadí mezi přední české vědecké knihovny. Vzhledem k unikátnosti knihovních fondů jsou výpůjčky umožňovány pouze prezenčně. Pro studium některých druhů literatury platí zvláštní podmínky. Badatelům je k dispozici rozsáhlá příruční knihovna a aktuální čísla běžného ročníku vědeckých a populárně naučných časopisů.

A. Pracoviště v hlavní budově Národního muzea. Václavské nám. 68, 115 79 Praha 1

- Studovna: je otevřena v pondělí až pátek 9–19 hod.
V době, kdy je hlavní vchod do NM uzavřen, nebo koná-li se nějaká akce s přístupem na pozvánky, používají návštěvníci KNM vchod služební a prokazují se průkazkou.
- Výpůjční protokol – přijímá objednávky a zjišťuje signatury v generálním katalogu v pondělí až čtvrtek 9–16 hod. a v pátek 9–15 hod. tel.: 224 497 342
- Oddělení služeb – vyřizuje požadavky v pondělí až pátek 9–16 hod.
e-mail: marie.klucinova@nm.cz, www.nm.cz, tel.: 224 497 158
Poskytuje m. j. bibliografické a faktografické informace.
Studovat je možné (od 15 let) pouze prezenčně.

B. Oddělení časopisů KNM: Královská obora 56, 170 76 Praha 7, (přístup západní branou, býv. místodržitelství zámek)

- Studovna periodik je otevřena vždy ve středu 9–18.45 hod. tel.: 233 323 289, e-mail: zamecek@nm.cz):

C. Muzeum ve Žďáru nad Sázavou (zámek Kinských) 591 02 Žďár nad Sázavou.

- Expozice dějin knihy, písma a knihtisku je otevřena od začátku dubna do konce října denně kromě pondělí. (tel.: 566 625 970)